Valiokunnan lausunto YmVL 26/2016 vp– U 69/2016 vp

Ympäristövaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta neuvoston päätökseksi (Göteborgin pöytäkirjan muutoksen hyväksyminen)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta neuvoston päätökseksi (Göteborgin pöytäkirjan muutoksen hyväksyminen) (U 69/2016 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- neuvotteleva virkamies Sirpa Salo-Asikainen, ympäristöministeriö

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Ehdotuksen tavoitteena on hyväksyä kaukokulkeutumissopimuksen Göteborgin pöytäkirjan muutos (toimeenpanevan elimen päätös EB 2/2012) Euroopan unionissa.

Hyväksyttäväksi esitetty pöytäkirjamuutos koskee ilmaan pääsevien epäpuhtauksien päästöille asetettavia kansallisia päästöjen vähentämisvelvoitteita, sekä kiinteille että liikkuville lähteille vahvistettavia päästöraja-arvoja ja raportointivelvoitteita.

Muutetussa pöytäkirjan liitteessä II vahvistetaan vähentämisvelvoitteet rikkidioksidin (SO_2), typen oksidien (NOx), ammoniakin (NH3), haihtuvien orgaanisten yhdisteiden (VOC) ja pienhiukkasten ($PM_{2.5}$) päästöille, jotka on saavutettava vuoteen 2020 mennessä ja joita on noudatettava sen jälkeen. Velvoitteilla edistetään myös mustan hiilen päästöjen (hiukkasten ainesosa ja lyhytikäinen ilmaston epäpuhtaus) vähentämistä, ajantasaistetaan pöytäkirjan liitteissä vahvistetut päästöjen raja-arvot, säädetään tuotteiden haihtuvien orgaanisten yhdisteiden (muut kuin metaani) pitoisuuksille uudet normit ja täydennetään sopimuspuolten raportointivelvollisuutta ilman epäpuhtauspäästöjen sekä teknologian ja tutkimuksen alalla tapahtuneen kehityksen osalta.

Valmis
5.0

Koska Göteborgin pöytäkirjan muutoksessa on kyse ns. sekasopimuksesta, ovat sekä unioni että sen jäsenvaltiot sopimuksen osapuolia. Myös Suomen kansallisten sitoutumistoimien valmistelut on aloitettu. Kansalliseen toimivaltaan kuuluvat ainakin tietojen ja teknologian vaihtoon liittyvät määräykset. Tämänhetkisen arvion mukaan kyseisten määräysten hyväksyminen ei edellytä eduskunnan myötävaikutusta.

Göteborgin pöytäkirjan 13 artiklan 3 kohdan mukaan muutokset tulevat voimaan yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä siitä päivästä, jona kaksi kolmasosaa pöytäkirjan sopimuspuolista on tallentanut muutosta koskevat hyväksymisasiakirjat tallettajan huostaan.

Pöytäkirjan muutoksen on ratifioinut tähän mennessä vain yksi valtio (Ruotsi).

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että ilmaan joutuvia epäpuhtauksien päästöjä vähennetään EU:n lisäksi myös muun Euroopan alueella sekä Yhdysvalloissa ja Kanadassa. Kansainvälisillä vähentämissitoumuksilla saavutetaan huomattavia terveys- ja ympäristöhyötyjä.

Suomen neuvottelutavoite Göteborgin pöytäkirjan muuttamista koskevissa neuvotteluissa vuonna 2012 oli sitoutuminen 11 prosentin ammoniakkipäästöjen vähentämiseen vuodesta 2020 alkaen verrattuna vuoteen 2005. Pöytäkirjan 20 prosentin vähennysvelvoite ei tämän vuoksi ollut Suomen neuvottelutavoitteen mukainen. Kyseinen 20 prosentin päästövähennysvelvoite sitoo nyt kuitenkin Suomea EU:n päästökattodirektiivin kautta. Koska päätökseen saatiin mukaan Suomen ajama uusi joustomekanismi, Suomi tuki ratkaisun saavuttamista neuvoteltaessa päästökattodirektiivistä. Valtioneuvosto voi siten hyväksyä komission ehdotuksen neuvoston päätökseksi Göteborgin pöytäkirjan muutoksen tekemisestä unionin puolesta. Valtioneuvosto pitää komission ehdottamaa oikeusperustaa asianmukaisena.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta yhtyen valtioneuvoston kantaan pitää tärkeänä kaukokulkeutumissopimuksen Göteborgin pöytäkirjan muutoksen hyväksymistä rikkidioksidi- ja ammoniakkipäästöjen sekä typen oksidien, haihtuvien orgaanisten yhdisteiden ja pienhiukkasten päästöjen vähentämiseksi mahdollisimman laaja-alaisesti EU:n lisäksi muualla Euroopassa, Kanadassa ja Yhdysvalloissa. Suomen haasteena on ollut maataloudessa syntyvien ammoniakkipäästöjen vähentäminen ja vähentmisohjelma onkin valmisteilla. Ilmastotavoitteiden näkökulmasta ammoniakkipäästöjen vähentämistoimet tulisi kohdistaa toimiin, jotka vähentävät samalla myös metaani- ja dityppioksidipäästöjä.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Ympäristövaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Valiokunnan lausunto YmVL 26/2016 vp

Helsingissä 13.12.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Satu Hassi vihr
jäsen Anders Adlercreutz r
jäsen Tiina Elovaara ps
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Pauli Kiuru kok
jäsen Hanna Kosonen kesk
jäsen Rami Lehto ps
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Riitta Myller sd
jäsen Martti Mölsä ps
jäsen Saara-Sofia Sirén kok
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Ari Torniainen kesk
jäsen Mirja Vehkaperä kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos